

PROIECT

Hotărârea nr. ... din 22.09.2018 a Consiliului Colegiului Psihologilor din România privind reglementarea activității de supervizare profesională în psihologie

În temeiul Art. 37 și 39 din HG 788/2005.

Consiliul Colegiului Psihologilor din România hotărăște:

Partea I-a – Relevanța supervizării profesionale și competențele supervisorului

Art. 1. Din perspectiva prezentelor norme **activitatea de supervizare** este considerată esențială atât în formarea profesională inițială a psihologilor, cât și pentru creșterea nivelului de calitate în practica ulterioară a psihologilor. Supervizarea profesională a psihologilor poate fi efectuată de psihologii care întrunesc condițiile specifice pentru certificarea dreptului de supervizare și care dețin un certificat de supervisor.

Supervizarea reprezintă o activitate profesională distinctă:

- în cadrul căreia se facilitează educația și formarea care vizează dezvoltarea unei practici științifice și informate;

- printr-un proces interpersonal colaborativ;

- care implică observarea, evaluarea, feedback-ul, facilitarea autoevaluării persoanei supervizate și dobândirea de cunoștințe și abilități prin instruire, modelare și rezolvare reciprocă a problemelor.

Bazându-se pe recunoașterea punctelor forte și a talentelor persoanei supervizate, supervizarea încurajează auto-eficacitatea. Supervizarea asigură că exercitarea (supervizată) a profesiei este realizată într-o manieră competentă de către persoana supervizată, astfel încât să fie respectate standardele etice, cerințele legale și practicile profesionale pentru promovarea și protejarea bunăstării clientului, a profesiei și a societății în general (Fender & Shafranske, 2004).

Art. 2. Competențele supervisorilor

Competențele supervisorului se împart în 2 mari categorii:

(1) competențe profesionale în domeniul în care supervizează (acestea sunt specifice pentru specialitățile definite prin prezentele norme, fiind descrise la punctele anterioare),

(2) competențe de supervizare (acestea sunt generale pentru toate specialitățile).

(1) Competențe profesionale:

a. Competențele profesionale psihologului specialist / principal (pentru fiecare specialitate),

b. Competențe administrative:

Competențe de susținere a activității profesionale:

- dezvoltarea unei relații profesionale cu clienții, bazată pe încredere și respect;
- cunoașterea/aplicarea normelor deontologice; reflecția etică în situații problematice;
- dezvoltare personală (propriile emoții, prejudecăți, false credințe s.a.);
- preocuparea pentru actualizarea constantă a cunoștințelor în domeniu;
- comportament etic, prestigiu profesional și integritate;
- auto-monitorizarea justă a propriei activități de evaluare/intervenție/cercetare.

Competențe de gestiune administrativă și financiară:

- să dețină competențe de organizare a activității profesionale într-o formă de exercitare a profesiei (ce implică, în mod concret, înființarea unui cabinet individual de psihologie, societate civilă profesională, cabinete asociate, structură de psihologie, ce trebuie să conțină dosarul înaintat CPR-ului în vederea înființării);

c. Competențe în formarea profesională a psihologilor cu drept de liberă practică:

- Organizează workshop-uri avizate de Colegiul Psihologilor din România, în specialitatea în care este atestat ca supervizor.

- Organizează cursuri de formare profesională continuă avizate de Colegiul Psihologilor din România, numai în condițiile deținerii calității de supervizor în specialitatea în care este atestat ca supervizor.

d. Competențe de cercetare-dezvoltare:

- Participarea la rețele de cercetare, colectarea/prelucrarea de date în conformitate cu exigentele impuse de coordonatori.

- Dezvoltarea de noi produse și servicii: conceperea de instrumente de evaluare psihologică în și/sau programe de intervenție.

(2) Competențe de supervizare:

Acestea sunt general valabile pentru toate specialitățile – și sunt detaliate mai jos prin prisma comportamentelor tipice asociate cu fiecare competență.

I: Relația de supervizare (mentorat)

A - Dezvoltă o relație reciprocă prin schimbul de experiențe, explorarea așteptărilor și clarificarea rolurilor supervizorului și ale supervizatului;

B - Recunoaște, acceptă și se bazează pe abilitățile și contribuțiile supervizatului pentru a cultiva o relație productivă;

C - Utilizează grija și compasiunea pentru a aborda schimbările pozitive pe baza punctelor tari;

D - Sprijină supervizatul prin identificarea nevoilor și îl susține când / unde este cazul.

II: Practici eficiente de supervizare

A - Facilitează și documentează întâlnirile cu supervizatii și dialogul care reflectă scopul și progresul relațiilor / obiectivelor;

B - Demonstrează gestionarea eficientă a timpului, a competențelor de documentare / păstrare a probelor și de scriere a raportului;

C - Împărtășește cu încredere experiențele de învățare reușite și nereușite pentru a încuraja explorarea opțiunilor și soluționarea comună a problemelor;

D - Încurajează supervizatul să împărtășească informații, gânduri și feedback pentru a identifica și prioritiza nevoile programului de supervizare;

E - Utilizează instrumentele adecvate pentru a furniza informații obiective, fiabile și utile privind nevoile inițiale și în curs de desfășurare;

F - Oferă îndrumare și conducere în reflectarea și interpretarea datelor pentru a dezvolta obiective și un plan de îmbunătățire continuă;

G - Încurajează utilizarea practicii de reflecție prin ținerea unui jurnal și discuții cu clienții;

H - Utilizează cunoștințe și competențe în domeniul conținutului pentru a ajuta supervizatul să dobândească și să aplice noi cunoștințe și abilități;

I - Împărtășește cunoștințele despre oportunitățile de dezvoltare profesională, resursele și serviciile de referință aflate la dispoziția supervizatului.

III: Responsabilități profesionale în supervizare

A - Înțelege rolul, scopul și așteptările supervizatului;

B - Demonstrează competența în aplicarea practicilor eficiente de supervizare (mentorat);

C – Manifesta angajamentul de a aborda în activitatea profesională și îmbunătățirea practicii supervizatului;

D - Menține confidențialitatea atunci când împărtășește experiențe, discută probleme și rezolvă probleme;

E - Demonstrează respectarea corespunzătoare și în timp util a angajamentelor asumate față de supervizat;

F - Înțelege impactul prejudecății personale și lucrează la minimizarea prejudecăților personale.

IV: Gestionarea provocărilor

A - Demonstrează capacitatea de a clarifica așteptările supervizatului;

B - Demonstrează flexibilitatea în lucrul cu nevoile în schimbare ale supervizatului / programului, constrângerile de timp, resursele și alte probleme;

C - Facilitează gândirea creativă și rezolvarea problemelor supervizatului pentru a răspunde nevoilor clienților;

D - Utilizează o varietate de strategii pozitive de gestionare a conflictelor pentru a identifica și a minimiza impactul conflictelor asupra programului și asupra relației de mentorat.

V. Introspecție profesională/ atenție și auto-conștientizare; reflexie privind practică profesională (reflecție în acțiune);

Supervizorul deține abilități de rezolvare a problemelor; gândire critică și raționament funcțional; curiozitate și flexibilitate intelectuală.

Supervizorul demonstrează deschidere spre:

- examinarea propriilor preocupări și a problemelor personale;
- recunoașterea impactului sinelui asupra altora;
- articularea atitudinilor, valorilor și convingerilor față de alții;
- revizuirea sistematică a propriilor performanțe profesionale împreună cu supervizații.

Partea a II-a - Certificarea calității de supervizor

Art. 3. Calitatea de supervizor

a. Activitatea de supervizare profesională în psihologie poate fi derulată în cadrul domeniului de competență al supervizorului, de către psihologii care întrunesc cumulativ următoarele cerințe:

- Dețin un atestat valid de psiholog principal sau specialist în specialitatea pentru care se solicită certificarea dreptului de supervizare profesională,
- Au minim 7 ani de experiență profesională în regim autonom, dintre care minim 2 ani ca psiholog specialist,
- Au obținut certificatul de supervizor.

b. Pentru specializările consiliere psihologică și psihoterapie dreptul de supervizare profesională este acordat în modalitatea sau modalitățile specifice în care psihologul solicitant are competență.

Art. 4. Procedura de certificare a dreptului de supervizare profesională

a. Certificarea dreptului de supervizare profesională se face la solicitarea psihologului.

b. Certificarea dreptului de supervizare profesională în specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie se face și la solicitarea asociațiilor furnizori de formare. Asociațiile vor emite certificatul de supervizor, care devine parte a dosarului depus la CPR. Dacă dosarul primește o rezoluție favorabilă, certificatul de supervizor va fi vizat de către CPR.

c. Atestarea dreptului de supervizare presupune depunerea unui dosar la secretariatul CPR și analizarea acestuia în cadrul comisiilor de specialitate. Rezoluția comisiei va fi supusă aprobării comitetului director. Comisiile vor aduce precizări privind conținutul dosarului pentru certificarea dreptului de supervizare profesională pentru fiecare specialitate, care vor fi făcute publice pe website-ul CPR.

Art. 5. Conținutul dosarului pentru obținerea calității de supervizor

- a. cererea prin care se solicită certificarea calității de supervizor,
- b. copia ultimului atestat de liberă practică dobândit,
- c. un plan de supervizare,
- d. un raport de activitate care să conțină informații referitoare la: probele psihologice / abordările terapeutice utilizate (după caz), cazuistică, activitatea de formare continuă și de documentare științifică,
- e. documente la solicitarea comisiilor de specialitate (sunt precizate de către fiecare comisie, pentru fiecare specialitate),
- f. copia după documentul de plată a taxei de atestare profesională.

Art. 6. Valabilitatea certificatului de supervizor și pierderea calității de supervizor

- a. Certificatul de supervizor este în principiu valabil pe durată nedeterminată, dacă nu intervine niciuna dintre condițiile care duc la pierderea calității de supervizor.
- b. Calitatea de supervizor se poate pierde în una dintre următoarele condiții:
 - ca urmare a suspendării dreptului de liberă practică,
 - ca urmare a unei decizii disciplinare a CDD,
 - ca urmare a unei decizii asumate a supervizorului,
 - ca urmare a derulării defectuoase a activității de supervizare profesională, în baza unui proces de evaluare profesională.

Partea a III-a – Derularea activității de supervizare profesională

Art. 7. Supervizarea obligatorie pentru atestarea autonomiei profesionale

- a. Psihologii practicanți aflați sub supervizare au obligația de a efectua un număr minim de 50 ore de supervizare, eșalonate pe durata unui an, pentru toate specialitățile. Pentru specialitatea psihoterapie, durata minimă a supervizării este de 100 ore de supervizare, eșalonate pe durata a doi ani.
- b. Se recomandă existența unui raport de 4-5 ore de practică la 1 oră de supervizare, rezultând un total de 200-250 ore de practică supervizată în condițiile unei durate totale a supervizării de 50 ore și 400-500 ore de practică supervizată în condițiile unei durate totale a supervizării de 100 ore. /alternativă/ Se recomandă existența unui raport de 8-10 ore de practică la 1 oră de supervizare, rezultând un total de 100-125 ore de practică supervizată în condițiile unei durate totale a supervizării de 50 ore și 200-250 ore de practică supervizată în condițiile unei durate totale a supervizării de 100 ore.
- c. Pe durata supervizării obligatorii un psiholog practicant poate fi supervizat de unul sau mai mulți supervizori. În cazul în care un practicant sub supervizare lucrează cu mai mulți supervizori, va exista un supervizor de referință, cu care va efectua minim 25% din numărul total de ore de supervizare și minim 50% din numărul de ore de supervizare individuală. În cazurile în care un supervizat lucrează cu mai mulți supervizori, raportul de supervizare va fi

contrasemnat de toți supervisorii cu care a lucrat sau fiecare supervisor va întocmi un raport, după caz.

d. Activitatea de practică supervizată obligatorie în vederea atestării autonomiei profesionale se poate derula pe durata studiilor masterale.

e. În vederea derulării practicii supervizate obligatorii, psihologii practicanți sub supervizare au următoarele posibilități, care sunt acceptate ca modalități valide de practică: a. să își înființeze cabinete, b. să se angajeze la cabinete, ONG sau policlinici, c. să facă voluntariat la organizații în domeniu, d. să facă stagii clinice supervizate sau programe de internship în clinici.

Art. 8. Precizări generale privind derularea activității de supervizare

a. Orele de supervizare se pot derula individual sau în grupuri mici (de maxim 4 supervizați), cu condiția ca minim 25% din numărul total de ore să fie de supervizare individuală. Exclusiv în specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie, o parte a orelor de supervizare se pot derula și în grup, în funcție de specificul școlii, cu condiția respectării condițiilor generale definite prin prezenta.

b. Supervizarea se derulează în cadrul unei relații contractuale între psihologul supervisor și psihologul supervizat. În specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie, supervizarea obligatorie pentru atestarea autonomiei profesionale se derulează în cadrul școlilor de psihoterapie (asociații profesionale furnizori de formare profesională), contractul de supervizare fiind tripartit: psihologul supervizat, psihologul supervisor și asociația. Comisia de psihologie clinică și psihoterapie va elabora modelul de contract de supervizare pentru specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie.

c. Rapoartele și alte documente profesionale emise de psihologii practicanți sub supervizare vor fi obligatoriu contrasemnate de supervisor (supervisorul trebuie să ateste respectarea standardelor profesionale și să răspundă în solidar).

d. Numărul de contracte de supervizare avute în derulare simultan de către un supervisor (inclusiv supervisor de referință) este limitat la numărul maxim de:

- 10 contracte pentru specialitățile aferente comisiilor de psihologia muncii și psihologie educațională (propunerile comisiilor),
- 15 contracte pentru specialitățile consiliere psihologică și/sau psihoterapie și 20 contracte pentru specialitatea psihologie clinică (propunerea comisiei),
- x contracte pentru specialitățile aferente comisiei de apărare (nu avem propunerea comisiei).

e. Modul de derulare a activității de supervizare poate constitui obiectul unor evaluări profesionale derulate la inițiativa comitetului director, în cazurile în care există cel puțin două sesizări asumate la adresa unui supervisor, privind derularea defectuoasă a activității de supervizare, primite pe canalele oficiale de comunicare ale colegiului. În cazul cumulării a două sesizări pe durata unui an, comitetul director va analiza oportunitatea evaluării activității supervisorului. Comisiile de specialitate vor propune modalitățile și procedura de evaluare a activității supervisorilor, care vor fi supuse aprobării Consiliului.

f. Raportul de supervizare va include în mod obligatoriu date privind modalitatea de evaluare a progresului psihologului supervizat pe parcursul supervizării, precum și date despre progresul efectiv realizat pe parcursul supervizării de către psihologul supervizat. Comisiile de specialitate vor propune modalitățile și procedura de evaluare a progresului pe parcursul supervizării, care vor fi supuse aprobării Consiliului.

Art. 9. Responsabilitățile supervisorului

- a. Supervisorul are obligația de a respecta prevederile contractului încheiat cu psihologul supervizat, precum și a standardelor etice ale profesiei, a reglementărilor generale în vigoare privind derularea activității profesionale și a prevederilor prezentei hotărâri.
- b. La finalul relației contractuale supervisorul are obligația de a elibera un raport de supervizare, chiar dacă relația contractuală acoperă doar pe o parte din supervizarea obligatorie. Termenul pentru emiterea raportului de supervizare este de 30 zile lucrătoare de la data deciziei de încheiere a contractului. Comisiile comitetului director pot propune modele și linii directoare pentru redactarea rapoartelor de supervizare, care vor fi supuse aprobării consiliului.
- c. Supervisorul are responsabilitatea profesională de a face o recomandare favorabilă pentru obținerea autonomiei profesionale doar dacă supervizatul îndeplinește toate cerințele formale și profesionale definite prin normele colegiului.
- d. Se recomandă ca emiterea raportului de supervizare să fie făcută la un moment apropiat depunerii dosarului (nu se acceptă rapoarte mai vechi de 6 luni de la data depunerii dosarului).

Art. 10. Responsabilitățile psihologului aflat sub supervizare

- a. Psihologul practicant aflat sub supervizare are obligația de a respecta prevederile contractului încheiat cu psihologul supervisor, precum și a standardelor etice ale profesiei, a reglementărilor generale în vigoare privind derularea activității profesionale și a prevederilor prezentei hotărâri.
- b. Psihologul aflat sub supervizare are la dispoziție **3/5** ani pentru a obține autonomia profesională, începând de la intrarea în supervizare (semnarea contractului de supervizare). Perioada se poate prelungi cu maxim **2/5** ani în cazuri întemeiate, care vor fi analizate de către comisie la solicitarea expresă a supervizatului iar rezoluțiile comisiei vor fi supuse aprobării comitetului director. În cazul în care la finalul perioadei aplicabile psihologul practicant aflat sub supervizare nu a obținut autonomia profesională, acesta va relua stagiul obligatoriu de practică supervizată.

Partea a IV-a - Precizări privind supervizarea în fiecare specialitate

COMISIA DE PSIHOLOGIE CLINICĂ ȘI PSIHOTERAPIE

Art. 11. Supervizarea în specialitatea psihologie clinică

- a. Supervisorul este obligat să furnizeze un minim de 5 cazuri pentru supervizat pe parcursul anului obligatoriu de supervizare (corespunzătoare la 10 ore de supervizare și 50 ore practică supervizată).
- b. Comisia de psihologie clinică și psihoterapie va analiza oportunitatea definirii unui cadru național de referință privind conținutul supervizării profesionale în specialitatea psihologie clinică.
- c. Dosarul pentru atestarea dreptului de supervisor în specialitatea psihologie clinică va conține în mod suplimentar față de documentele menționate la art. 5 și un raport de evaluare clinică complexă.
- d. După caz, dosarul pentru atestarea dreptului de supervisor va include și documente care atestă formarea continuă în domeniul supervizării și practica anterioară în supervizare.

Art. 12. Supervizarea în specialitățile psihoterapie și consiliere psihologică

- a. Supervizarea obligatorie în vederea atestării autonomiei profesionale se derulează în cadrul școlilor de psihoterapie.
- b. În cazul în care un practicant sub supervizare lucrează cu mai mulți supervizori, va exista un supervizor de referință. Este cel care asigură orele obligatorii de supervizare individuală (25% din numărul total de ore de supervizare) /alternativă/ Este cel care asigură minim 25% din totalul orelor de supervizare și minim 50% din orele de supervizare individuală. Este cel care redactează raportul de supervizare, care va fi contrasemnat de toți supervizorii cu care a lucrat și de conducătorul școlii de psihoterapie.
- c. Dosarul pentru atestarea dreptului de supervizor în specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie va conține în mod suplimentar față de documentele menționate la art. 5 și un studiu de caz ilustrativ pentru practica psihologului.
- d. După caz, dosarul pentru atestarea dreptului de supervizor va include și documente care atestă formarea continuă în domeniul supervizării și practica anterioară în supervizare.

COMISIA DE PSIHOLOGIA MUNCII, TRANSPORTURILOR ȘI SERVICIILOR

Art. 13. Supervizarea în specializarea psihologia muncii și organizațională

(de inserat precizările comisiei, din documentul pdf)

Art. x. Supervizarea în specializarea psihologia transporturilor

(de inserat precizările comisiei, din documentul pdf)

COMISIA DE PSIHOLOGIE EDUCAȚIONALĂ

Art. x.

(de inserat precizările comisiei)

COMISIA DE APĂRARE

Art. x.

(de inserat precizările comisiei)

Partea a V-a – Prevederi tranzitorii și finale

Art. x. Comisiile de specialitate ale comitetului director pot aduce completări și detalieri ulterioare prevederilor acestei hotărâri, care vor fi suspuse aprobării Consiliului și vor deveni anexe la prezenta hotărâre.

Art. x. Toate prevederile unor hotărâri anterioare ale CD sau CC al CPR contrare prezentei Hotărâri a Consiliului se abrogă.

Art. x. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, partea I-a.

Președintele Colegiului Psihologilor din România
Ion Dafinoiu

București, 22 Septembrie 2018

Nr. ...